

1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzı hükümlerinin kaldırılması ve bâzı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki 12 Haziran 1960 tarihli ve 1 sayılı geçici Kanuna ek «Kurucu Meclis Teşkilî» hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 16.12.1960 - Sayı : 10682)

No.
157

Kabul tarihi
13.12.1960

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

I. Kurucu Meclis

MADDE 1. — Kurucu Meclis, Türk Milletinin zulme karşı direnme hakkını kullanmak suretiyle onun adına harekete geçen Türk Silâhlı Kuvvetlerinin, meşruiyetini kaybetmiş olan idareyi 27 Mayıs 1960 Millî İhtilâliyle devirerek, meşru iktidarı emanet ettiği Millî Birlik Komitesi ile, Demokratik Hukuk Devletinin kurulması yolunda ve mevcut şartlara uygun olarak milletin en geniş mânasıyla temsili gayesini gözeten ve bu kanun hükümlerine göre kurulacak olan Temsilciler Meclisinden teşekkül eder.

Millî Birlik Komitesi, bu kanunun altında imzası bulunan başkan ve üyelerden kuruludur.

II. Amaç.

MADDE 2. — Kurucu Meclis, Demokrasi ve Hukuk Devleti esaslarını gerçekleştirip teminat altına alacak olan yeni Anayasa ile yeni Seçim Kanununu en kısa zamanda tamamlayarak en geç 29 Ekim 1961 tarihinde iktidarı yeni seçilecek Türkiye Büyük Millet Meclisine devredinceye kadar yasama yetkisi ile yürütme organını denetleme yetkisini bu kanundaki esaslara göre kullanır.

Kurucu Meclisin kabul edeceği Anayasa, ancak halkoyu ile tasvibedikten sonra kesinleşir.

III. Milletın temsilciliği.

MADDE 3. — Kurucu Meclis üyeleri, her hangi bir bölgenin, siyasi zümrenin veya kendilerini seçen kurum, kurul, makam ve mercilerin değil Türk Milletinin temsilcileridir.

Kurucu Meclis üyeleri, kendilerini seçen kurum, kurul, makam ve merciler de dâhil olmak üzere, Meclisteki çalışmaları ve kullanacakları oylar bakımından hiçbir yerden emir veya direktif almazlar ve yalnız yeminlerine ve vicdanlarına bağlıdırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Temsilciler Meclisi

I. Temsilciler Meclisinin kuruluşu.

MADDE 4. — Temsilciler Meclisi, illerin ve aşağıda yazılı teşekküllerin Temsilciler Meclisi Seçim Kanununa göre seçilecek olan temsilcilerinden kuruludur :

a) Devlet Başkanı ve Millî Birlik Komitesi tarafından seçilecek temsilciler :

1. Devlet Başkanı,
  2. Millî Birlik Komitesi.
- b) Bakanlar Kurulu üyeleri,

- c) İller temsilcileri,
- d) Siyasi partiler temsilcileri :
  1. Cumhuriyet Halk Partisi,
  2. Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi.
- e) Diğer teşekküller ve kurumlar temsilcileri :
  1. Barolar temsilcileri,
  2. Basın temsilcileri,
  3. Eski Muharıpler Birliği temsilcileri,
  4. Esnaf teşekkülleri temsilcileri,
  5. Gençlik temsilcisi,
  6. İşçi sendikaları temsilcileri,
  7. Odalar temsilcileri,
  8. Öğretmen teşekkülleri temsilcileri,
  9. Tarım teşekkülleri temsilcileri,
  10. Üniversite temsilcileri,
  11. Yargı organları temsilcileri.

II. Temsilciler Meclisi üyeliği ile ilgili hükümler.

1. Komite üyeliği ile bağdaşmazlık.

2. Seçilme yeteriği.

3. Üyelik teminatı.

4. Sorumsuzluk ve dokunulmazlık.

MADDE 5. — Millî Birlik Komitesi üyeliği ile Temsilciler Meclisi üyeliği, bir kişi üzerinde birleşemez.

MADDE 6. — Temsilciler Meclisi üyeliğine, kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmayan, ağır hapis cezası veya sahtecilik, dolandırıcılık, hileli iflâs, hırsızlık, emniyeti suiistimal, zimmet, irtikâp, rüşvet veya ihtilâs suçlarından hüküm giymemiş, 25 yaşını bitirmiş ve en az lise veya benzeri öğretim kurumlarından diplomalı olan Türk vatandaşları seçilebilirler.

Tarım, işçi ve esnaf kurullarınca seçilen temsilcilerin en az ilkokul mezunu olmaları şarttır.

Faaliyetleri, yayınları ve davranışları ile 27 Mayıs İhtilâline kadar Anayasaya, İnsan Haklarına aykırı icraat ve siyaseti desteklemekte devam etmiş olanlar, Temsilciler Meclisine üye seçilemezler.

MADDE 7. — Bu kanunda gösterilen üyeliği kaybetme hali dışında, Temsilciler Meclisi üyeleri hiçbir makam, merci, kurum veya kurul tarafından azledilemez; bunların sıfatlarına ve görevlerine son verilemez.

Bir temsilcinin kendisini seçen kurum, kurul, makam, merci, meslek teşekkülü veya siyasi parti ile ilişkisi kesilse de temsilcilik sıfatı devam eder.

MADDE 8. — Temsilciler Meclisi üyeleri; Meclis içinde görevlerini yerine getirmek sırasındaki oy, mütalâa ve sözlerinden sorumlu tutulamazlar, Temsilciler Meclisinin tam üye sayısının salt çoğunluğu ile verilmiş bir kararı olmadıkça sanık olarak sorguya çekilemez, tevkif edilemez, her hangi bir şekilde kişi hürriyetinden yoksun kılınamaz ve yargılanamazlar.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali, bu hükmün dışındadır. Ancak bu halde yetkili makam, durumunu hemen Temsilciler Meclisine bildirir.

Seçilmesinden önce veya sonra Temsilciler Meclisi üyelerinden biri

hakkında, verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, Meclisin huku-ki varlığının sona ereceği zamana bırakılır.

Temsilciler Meclisi üyeliği süresince dâva ve ceza süre aşımı işlemez.

5. Üyelikle bağ-
daşabilen iş-
ler.

MADDE 9. — Temsilciler Meclisinin üyeleri, bu Meclisteki görevlerini aksatmamak şartıyla, serbest mahiyetteki meslekî faaliyetlerine devam edebilirler.

Devlet veya diğer kamu tüzel kişileriyle bunlara bağlı teşekkül ve ortaklıklarda görevli iken Temsilciler Meclisine üye seçilenler, bu Meclis sona erinceye kadar görevlerinden izinli sayılırlar. Ancak üniversite öğ-retim üyeleri bu kayda tâbi değildirler.

6. Üyelikle bağ-
daşamayan
haller.

MADDE 10. — 9. maddede yer alan hükümler saklı kalmak üzere Temsilciler Meclisi üyeleri, seçildikleri tarihten sonra Devlet ve diğer kamu tüzel kişileriyle bunlara bağlı teşekküllerde, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin doğrudan doğruya veya dolayısıyla katıldıkları ve ilgili oldukları teşebbüs ve ortaklıklarda görev alamazlar. Üniversite öğretim üyeliği bu hükmün dışındadır.

Milletlerarası teşekküllerde Devletin temsiline bu teşekküllerin statü-leri gereğince ancak Yasama Meclisi üyeleri tarafından yapılması gereken haller müstesnadır.

Temsilciler Meclisi üyeleri, seçildikleri tarihten sonra, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin her hangi bir taahhüt işini doğrudan doğruya veya dolayısıyla kabul edemezler ve bunların taraf oldukları anlaşmazlıklarda vekâlet alamazlar.

7. Üyeliğin
düşmesi.

MADDE 11. — İstifa eden veya Temsilciler Meclisi üyeliğine seçilmeye engel olan bir suçtan dolayı kesin olarak hüküm giyen veya kısıtlanan kimsenin üyeliği kendiliğinden sona erer.

Temsilciler Meclisi çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak aralıksız (7) gün katılmayanlar ile özürsüz ve izinsiz geçecek süreler toplamı (21) günü geçenlerin üyelik sıfatının kalkmasına bu Meclisin tam üye sayısının salt çoğunluğu ile karar verilir.

III. Temsilciler Mec-
lisinin çalışması
ile ilgili hüküm-
ler.

1. Temsilciler
Meclisinin
ilk toplantı-
sı ve ye-
min.

MADDE 12. — Temsilciler Meclisi Seçimi Kanununa göre seçilecek temsilciler, bu kanunun yayımından sonraki (21). günde, Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi binasında saat (15) te en yaşlı üyenin başkanlığında kendiliğinden toplanırlar ve aşağıdaki şekilde and içerler:

«Yurdun bağımsızlığı ve bütünlüğü, milletin egemenliği ve mutluluğu, hukuk devleti, demokrasi ve insan hakları ilkeleri uğrunda bütün gücümle çalışacağım. Adalet ve ahlâk esaslarına bağlılıktan ve yeni Anayasayı demokratik ve lâik Cumhuriyet esaslarına göre en kısa zamanda hazırlamak ve iktidarı yeni Meclise devretmek ülküsünden ayrılmıyacağım. Bu- nun için şerefim, namusum ve bütün mukaddesatım üzerine and içerim.»

2. Başkanlık
Divanı.

MADDE 13. — Temsilciler Meclisi, ilk toplantısını takibeden üçüncü günde toplanarak bir başkan, iki başkanvekili, dört kâtip ile iki idareci üyeden ibaret Başkanlık Divanını seçer.

Başkan tarafsız olan üyeler arasından seçilir.

3. Mal beyanı.

MADDE 14. — Temsilciler Meclisi üyeleri, vazifeye mal beyanı ile baş- larlar ve görevlerinin sonunda mal beyanı ile ayrılırlar.

1. Toplantı ve karar nisabı.

MADDE 15. — Temsilciler Meclisi, üye tam sayısının salt çoğuğu ile toplanır; aksine hüküm bulunmayan hallerde hazır bulunan üyelerin salt çoğuğu ile karar verir.

5. Görüşmelerin açık oluşu ve tutanaklar.

MADDE 16. — Temsilciler Meclisinin görüşmeleri herkese açıktır ve Tutanak Dergisinde olduğu gibi yayınlanır. Bunların başka yollarla da yayımlanması önlenemez ve yayımlanmasından kimse sorumlu tutulamaz.

Dış ve iç güvenliği yakından ilgilendiren konularda, toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile, kapalı oturuma karar verilebilir. Kapalı oturumların tutanaklarının yayımlanmasına aynı çoğunlukla karar verilmedikçe, bunlar ancak beş yıl sonra yayımlanabilir.

6. Temsilciler Meclisinin hukuki teminatı.

MADDE 17. — Temsilciler Meclisi, hiçbir makam, merci, kurum veya kurul tarafından kapatılamaz. Bu kanunda gösterilen haller dışında tatil edilemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurucu Meclisin görev ve yetkileri

I. Genel olarak.

MADDE 18. — Kurucu Meclisin başta gelen görevi, beşinci ve altıncı bölümlerdeki esaslara göre halkoyuna sunulacak Yeni Anayasayı görüşüp kabul etmek ve Seçim Kanununu yapmaktır.

Bunun dışında kanunları yapma, değiştirme, yorumlama ve yürürlükten kaldırma; bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını ve eklerini görüşme ve kabul etme; barışa, savaşa, yabancı Devletlere karşı silâhli kuvvet kullanılmasına ve zorlama tedbirleri alınmasına karar verme; yabancı Devletler ve milletlerarası teşekküllerle yapılan anlaşmalarla sözleşme ve her türlü anlaşmaları ve Bakanlar Kurulunca ilân edilen sıkı yönetim kararını onaylama yetkileri Kurucu Meclise aittir.

II. Kanunların yapılması.

MADDE 19. — Kanun teklif etme hakkı, Bakanlar Kurulu ile Kurucu Meclis üyelerine aittir. Kurucu Meclis üyelerince yapılacak kanun tekliflerinin, en az bir Millî Birlik Komitesi üyesi ile bir Temsilciler Meclisi üyesinin imzalarını taşıması şarttır.

1. Kanun teklif etme hakkı.

MADDE 20. — Kanun tasarıları, önce Temsilciler Meclisinde görüşülür. Temsilciler Meclisi tasarımı kabul, ret veya tadil ederek Millî Birlik Komitesine gönderir.

2. Kanunların görüşülmesi ve kabul edilmesi.

Temsilciler Meclisinin reddettiği bir tasarı Millî Birlik Komitesince de reddedilirse, tasarı düşer.

Millî Birlik Komitesi, Temsilciler Meclisinden gelen metni hiçbir değişiklik yapmadan kabul ederse, tasarı kanunlaşır.

Millî Birlik Komitesi, Temsilciler Meclisinin kabul etmiş olduğu bir tasarımı tamamiyle reddeder veya değiştirerek kabul ederse veya Temsilciler Meclisinin tamamiyle reddettiği bir tasarımı olduğu gibi veya değiştirerek kabul ederse, tasarımı Temsilciler Meclisine geri gönderir.

Temsilciler Meclisi de Millî Birlik Komitesinin ret kararını benimserse, tasarı düşer.

Temsilciler Meclisi, Millî Birlik Komitesince kabul edilen metni olduğu gibi benimserse tasarı kanunlaşır.

Aksi halde, tasarının ihtilâflı kalan noktaları, Kurucu Meclisteki en kıdemli yargıtay temsilcisinin başkanlığında Millî Birlik Komitesinden ve Temsilciler Meclisinden seçilmiş (Başkan dâhil) 7 şer üyeden kurulu bir Karma Komisyonunda görüşülür. Karma Komisyonunda beliren ayrı görüşler, Kurucu Meclisin birleşik toplantısında sözcüler tarafından izah edilir ve metinler görüşmesiz oylanır. Millî Birlik Komitesi üyeleri ve Temsilciler Meclisi üyeleri ayrı ayrı oylarını kullanırlar ve tasarı oylama yüzde-leri vasatilerine göre kabul veya raddolunur.

Kanunlar yayınlanmak üzere derhal Devlet Başkanına gönderilir.

Kanunların görüşülmesinde gözetilecek süreler, Kurucu Meclis İçtüzü-ğünde belirtilir.

3. Kanunların yeniden gö-rüşülmek üzere geri gönderil-mesi.

MADDE 21. — Devlet Başkanı, yayınlanmak üzere kendisine gönderi-len kanunları bir defaya mahsus olarak yeniden görüşülmek üzere yedi gün içinde gerekçesi ile birlikte Kurucu Meclise gönderir. Yeni Anayasa ile Seçim Kanunu ve Bütçe Kanunu bu hükmün dışındadır.

Geri gönderilen kanun, Karma Komisyonunda müzakere edilir. Kurucu Meclisin birleşik toplantısında bir evvelki maddeye göre oylanır. Ancak kabul nı-sabı 2/3 çoğunluktur. Bu takdirde kanun derhal yayınlanır.

4. Kurucu Mec-lisin birleşik toplantı ha-linde kulla-nacağı yet-kiler.

MADDE 22. — Kurucu Meclis, Anayasayı kabul ve kanun koyma dı-şındaki yetkilerini, Millî Birlik Komitesi ile Temsilciler Meclisinin bir arada toplanması suretiyle kullanılır.

5. 1961 Bütçe Kanununun kabulü.

MADDE 23. — 1961 yılına ait Bütçe Kanunu tasarısı ile katma bütçe-ler, Millî Birlik Komitesi ile Temsilciler Meclisinden seçilecek 10 ar üye-den kurulu bir Bütçe Komisyonunda incelenerek Kurucu Meclisin birleşik toplantısında görüşülüp kabul edilir.

Bakanlık bütçeleri ile katma bütçeler, Mecliste tüm halinde görüşülür. Bölüm ve maddeler ayrı ayrı görüşülmez. Kabul edilmeyen bütçeler, yeni-den incelenmek üzere komisyona geri gönderilir.

Kurucu Meclis üyelerinin masraf teklifinde bulunabilme usulleri İçtü-zükle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kurucu Meclisin toplantı ve görüşmeleri

- Aralıksız çalış-ma.

MADDE 24. — Kurucu Meclis aralıksız çalışır. Ancak zaruret halinde, Millî Birlik Komitesi ile Temsilciler Meclisinin birleşik toplantısında, top-lantıya katılacakların üçte iki çoğunluğu ile 10 günü aşmamak üzere tatil kararı verilebilir. Tatil sırasında, komisyonlar çalışabilir.

Devlet Başkanı Kurucu Meclisi, Temsilciler Meclisi Başkanı Temsilci-ler Meclisini, tatil bitmeden toplantıya çağırabilir.

II. İktüzükler.

MADDE 25. — Millî Birlik Komitesi ve Temsilciler Meclisi çalışmalarını kendi İktüzüklerine göre yaparlar.

Kurucu Meclisin birleşik toplantıları için ayrı bir İktüzük yapılır.

Yeni İktüzüklerde hüküm bulunmayan hususlarda, eski Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğü uygulanır.

III. Birleşik toplantılar.

1. Birleşik toplantılarda Başkanlık Divanı

MADDE 26. — Kurucu Meclisin birleşik toplantılarında Başkanlık, Millî Birlik Komitesinin bu maksatla seçeceği üye ile Temsilciler Meclisi Başkanı arasında nöbetleşe yapılır.

İlk birleşik toplantıya Millî Birlik Komitesi tarafından seçilen başkan, başkanlık eder.

2. Birleşik toplantılarda msap.

MADDE 27. — Kurucu Meclisin birleşik toplantıları, Millî Birlik Komitesi ve Temsilciler Meclisi üye tam sayılarının salt çoğunlukları ile yapılır. Aksine hüküm olmadıkça kararlar hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile verilir.

Ancak barışa, savaşa, yabancı devletlere karşı silâhli kuvvet kullanılmasına, zorlama tedbirleri alınmasına, yabancı devletler ve milletler-arası teşekküllerle yapılan anlaşmalarla Bakanlar Kurulunca ilân edilen sıkı yönetim kararını onaylamaya Kurucu Meclis üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile karar verilir.

3. Birleşik görüşmelerin açık olması ve tutanaklar.

MADDE 28. — Kurucu Meclisin birleşik toplantıları ve tutanakları hakkında, bu kanunun 16 ncı maddesi uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yeni Anayasanın, Seçim Kanununun hazırlanması ve kabulü

I. Komisyonlar kurulması.

MADDE 29. — Temsilciler Meclisi, Başkanlık Divanı seçiminin yapıldığı toplantıda, 20 üyeden kurulu bir Anayasa Komisyonu ile aynı sayıda üyesi olan bir Seçim Kanunu Komisyonunu gizli oyla seçer.

Komisyonlar derhal toplanarak başkan, başkanvekili ve sözcülerini seçerler.

II Görüşmelerin önceliği.

MADDE 30. — Temsilciler Meclisi ve yukarıki maddede sözü geçen komisyonlar, Anayasa ile Seçim Kanununun gecikmeden görüşülmesini ve kabulünü sağlayacak çalışma esasları ile usullerini derhal karara bağlarlar.

İlgili komisyonca Anayasa ve Seçim kanunlarının tamamen veya kısmen Temsilciler Meclisi Genel Kuruluna gönderilmesinden itibaren bunların görüşülmesine başlanır.

Bu görüşmeler, en kısa zamanda bitirilecek surette, öncelikle yapılır.

Anayasa ve Seçim Kanunu görüşmelerine başlandıktan sonra, haftada en az dört tam gün bu görüşmelere ayrılır.

III. Anayasa ve Seçim Kanununun Kurucu Meclisçe kabul tarzı.

MADDE 31. — Anayasa ve Seçim Kanunu ile ilgili metinler, Temsilciler Meclisinde kabul edilip Millî Birlik Komitesine gönderildiğinde, Komite bunları Temsilciler Meclisi Genel Kurulundaki görüşme süresinin yarısı kadar süre içinde sonuçlandırır.

Bu süre (7) günden az olamaz.

Millî Birlik Komitesi, Temsilciler Meclisinden gelen metni aynen kabul etmediği takdirde, Temsilciler Meclisinde yapılacak ikinci görüşme, Millî Birlik Komitesindeki görüşme süresinin yarısını geçemez. Ancak bu süre (7) günden az olamaz.

Temsilciler Meclisi, Millî Birlik Komitesinden gelen metni ikinci görüşmede aynen kabul etmediği takdirde, ihtilâflı kalan noktaların halli için karma komisyon teşkil edilir, bu komisyonca kabul edilen metin, Kurucu Meclisin birleşik toplantısında öncelikle ve aralıksız olarak görüşülüp halkoyuna sunulacak hale getirilir.

Anayasa ve Seçim Kanununun ihtilâflı noktalarının halli için yapılacak Kurucu Meclisin birleşik toplantısı müzakerelerinde kararlar üçte iki çoğunlukla alınır.

IV. Anayasa ve Seçim Kanunu yayımlanması ve halkoyuna sunulması.

MADDE 32. — Kurucu Meclisçe kabul edilen Anayasa ve Seçim Kanunu Devlet Başkanı tarafından derhal yayımlanır.

Anayasanın halkoyuna sunulması tarihi ve siyasi partilerin Anayasa Konusundaki propaganda serbestliği kararını Millî Birlik Komitesi verir.

V. Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplantısı.

MADDE 33. — Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçim tarihi; halkoyu sonucu belli olduktan sonraki ilk haftanın Cuma günü yapılacak Kurucu Meclis birleşik toplantısında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin en geç 29 Ekim 1961 de görevine başlaması sağlanacak surette tesbit edilir.

ALTINCI BÖLÜM

Yeni Anayasanın raktinde yetiştirilmemesinin veya reddedilmesinin sonuçları

I. Anayasanın ve Seçim Kanununun Kurucu Meclisçe hazırlanması ve kabulü müddeti.

MADDE 34. — Kurucu Meclis, Anayasa ile Seçim Kanununu en geç 27 Mayıs 1961 tarihine kadar tamamlar. Bu süre, bir defaya mahsus olmak üzere 15 gün uzatılabilir.

Anayasa bu tarihe kadar yine tamamlanmış olmazsa, 35. maddeye göre Temsilciler Meclisinin yerini alacak yeni bir Temsilciler Meclisi seçilir.

II. Ret halinde yeni Temsilciler Meclisinin seçimi.

MADDE 35. — Halkoyu sonucunda Anayasa reddedilirse, her 100 000 nüfus için bir üye hesabıyla ve yeni Seçim Kanunu hükümlerine göre yeni bir Temsilciler Meclisi seçilir.

Seçim tarihi halkoyunu mütâakıp ilk haftanın Cuma günü Kurucu Meclis birleşik toplantısında tesbit ve ilân olunur.

Bu Meclis, seçimin yapıldığı tarihin ertesi gününden başlayarak 5. gün saat 15 te Ankara'da çağrısız toplanır.

Bu Meclisin görevine başlaması ile eski Temsilciler Meclisinin hukuki varlığı sona erer ve bu kanunla Temsilciler Meclisine verilmiş olan görev ve yetkiler kendiliğinden yeni Temsilciler Meclisine geçer.

III. Yeni Temsilciler Meclisince ve Millî Birlik Komitesince Anayasanın kabulü müddeti.

MADDE 36. — 35. maddeye göre halk tarafından seçilecek olan yeni Temsilciler Meclisinin ve Millî Birlik Komitesinin bu kanunda Anayasanın kabulü için konulmuş olan usul uyarınca ve en geç 29 Ekim 1961 de yeni Anayasaya göre Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevine başlamasını mümkün kılacak bir süre içinde kabul edecekleri Anayasa, Devlet Başkanı tarafından derhal yayınlanır ve 2. maddenin son fıkrası dikkate alınmadan yürürlüğe girer. Bundan sonra 33. madde hükümleri uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Cesitli hükümler

1. Bakanlar Kurulunun seçilmesi ve denetlenmesi.

MADDE 37. — Yürütme yetkisini kullanacak olan Bakanlar Kurulu Kurucu Meclis üyeleri arasından seçilebileceği gibi, dışardan da seçilebilirler.

Dışardan seçilen Bakanlar da Temsilciler Meclisinin üyesi olurlar.

Temsilciler Meclisi üyeleri; İçtüzük hükümlerine göre, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılması isteği ile Bakanlardan soru sorabilirler; Bakanlar Kurulunun veya bir Bakanın siyaset ve icraatı ile ilgili bir konunun aydınlatılması maksadıyla genel görüşme açılmasını isteyebilirler; İçtüzük hükümlerine göre Meclis soruşturması talebedebilirler.

Temsilciler Meclisi, Bakanlar veya bir Bakan hakkında Meclis soruşturması açılmasını uygun görürse, kararını Millî Birlik Komitesine bildirir. Millî Birlik Komitesinin de aynı yolda karar vermesi halinde Meclis soruşturması açılır.

Millî Birlik Komitesi Bakanlar veya bir Bakan hakkında Meclis soruşturması açılmasına karar verirse, bu kararını Temsilciler Meclisine bildirir. Temsilciler Meclisinin de aynı yolda karar vermesi halinde Meclis soruşturması açılır.

Temsilciler Meclisinin Bakanlar veya bir Bakan hakkındaki soruşturma kararı Millî Birlik Komitesince veya Millî Birlik Komitesinin Bakanlar veya bir Bakan hakkında soruşturma kararı Temsilciler Meclisi tarafından reddedilirse netice 20. maddeye göre karara bağlanır. 1 sayılı Kanununun 4. maddesi hükmü saklıdır.

2. Yüce Divan.

MADDE 38. — Meclis soruşturmasına karar verildiğinde, Millî Birlik Komitesi ile Temsilciler Meclisinden seçilecek yedisiz üyeden kurulu bir Soruşturma Komisyonu gerekli soruşturmayı yapar. Bu komisyonun raporu Kurucu Meclisin birleşik toplantısında görüşülerek, 1924 tarihli ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun 61 - 66. maddeleri uyarınca bir Yüce Divan kurulmasına mahal olup olmadığına karar verilir.

Yargıtay ve Danıştay Başkan ve üyelerini ve Cumhuriyet Başsavcısını ve Danıştay Başkanın Sözcüsünü, görevlerinden doğan veya görevleriyle ilgili hususlarda soruşturma ve yargılama gerekirse, yine 1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun 61 - 66. maddeleri uygulanır.

3. Anayasanın değiştirilmesinde usul.

MADDE 39. — 1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun yürürlükte kalmış olan hükümlerinde; 12 Haziran 1960 tarih ve 1 sayılı Kanun ile tadillerinde ve bu kanun hükümlerinde her hangi bir değişiklik yapılabilmesi, Millî Birlik Komitesinin ve Temsilciler Meclisinin tam üye sayılarının üçte iki çoğunluğu ile ayrı ayrı verecekleri karara bağlıdır.

İhtilâf halinde 20. madde hükümlerine göre hareket edilir ve oylama yüzdeleri vasatısı asgari yüzde yetmiş beş olduğu takdirde tasarı kabul edilir.

Değişiklik teklifi, Millî Birlik Komitesi üyelerinin üçte birinin ve iki Temsilciler Meclisi üyesinin imzası ile veya Temsilciler Meclisi üyelerinin üçte birinin ve iki Millî Birlik Komitesi üyesinin imzası ile yapılabilir.

4. Ödenekler.

MADDE 40. — Kurucu Meclis üyelerine ait ödenek ve yolluklar özel kanunla tesbit olunur.

Ödenek ve yollukları tesbit eden bu kanun hükümleri üzerinde yapılacak değişiklikler ve mezkûr kanun yerine kaim olacak hükümler mütaakip yasama organının üyeleri için muteber olur.

Ancak, Kurucu Meclis üyelerine ait ödenek birinci derecedeki Devlet memuru için tesbit edilen aylık tutarından fazla olamaz.

5. Değiştirilen Anayasa hükümleri.

MADDE 41. — Bu kanun, 12 Haziran 1960 tarihli ve 1 sayılı Kanuna ek mahiyette olup sözü geçen kanunun 1, 3, 7 ve 21. maddeleriyle 6. maddesinin son fıkrası, 18. maddesinin birinci fıkrası ve 24. maddesinin üçüncü fıkrası ile bu kanuna aykırı bircümle hükümler işbu kanuna uygun olarak değiştirilmiş ve 24. maddesinin birinci fıkrasında yazılı ve yürürlükten kaldırılmış olan maddeleri arasından (61 - 66) madde numaraları çıkarılmıştır.

6. Kenar başlıklar.

MADDE 42. — Bu kanunun maddeleri kenarındaki başlıklar, madde hükümlerinin özünü göstermek amacıyla konmuş olup, metne dâhil değildir.

7. Yürürlük.

MADDE 43. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

8. Yürütme.

MADDE 44. — Bu kanunu Kurucu Meclis yürütür.

14 Aralık 1960

Millî Birlik Komitesi

Başkanı	Üye	Üye	Üye
Gürsel Cemal	Acuner Ekren	Ahsoyoğlu Refet	Ataklı Mucip
Üye	Üye	Üye	Üye
Çelebi Emanullah	Ersu Vehbi	Gursoytrak Suphi	Kaplan Kudri
Üye	Üye	Üye	Üye
Karaman Suphi	Karavelioğlu Kâmil	Koksâl Osman	Kuytak Fikret
Üye	Üye	Üye	Üye
Küçük Sami	Madanoğlu Cemal	O'Kan Sezan	Özdilek Fahri
Üye	Üye	Üye	Üye
Ozgünes Mehmet	Özgül Salâhattin	Özkaya Şükran	Tunçkanat Haydon
	Üye	Üye	Üye
	Ulay Sıtkı	Yıldız Ahmet	Yurdakuler Muzaffer

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Başkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası

14. 12. 1960

2/152

Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiği dair Devlet Başkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası

14. 12. 1960

4/523